

DZIENNIK WILEŃSKI



REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 1244. Adres drukarni: Mostowa 1. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedzielę od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych.

PRENUMERATA: miesięczna 4 zł., z odnośnikiem i przesyłką pocztową 4 zł. 4 gr. 86, za granicę 8 zł.
OGŁOSZENIA: za wiersz milim. przed tekstem 6 lam 26 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 lam. 18 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej, zagraniczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe, skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca o 25 proc. drożej. Administracja nie bierze odpowiedzialności za terminowe umieszczenie ogłoszeń. Konto czekowe w P. K. O. Nr 80187.

We środę 24 grudnia r. b., jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci nieodżałowanego Meża i Ojca
ś. p. JANA DOWNAROWICZA
odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele po-Bernardyńskim o godz. 8 rano na które zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych.
ŻONA I DZIECI.

Nabożeństwo żałobne za spokój duszy
ś. p. EUGENJI DŁUŻNIEWSKIEJ
odbędzie się 24 grudnia r. b. o godz. 9-tej rano w Kościele Sw. Trójcy.
O czym zawiadamiają
KOLEŻANKI.
4571

Stefanija z Iżyckich - Hermanów HATOWSKA
wdowa po ś. p. MICHALE HATOWSKIM inżynierze,
po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona S.S. Sakramentami, zmarła dn. 22 grudnia w wieku lat 64.
Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ulicy Mickiewicza 19 16 do Kościoła S-go Jakóba we środę dn. 24 o godz. 9-tej rano. Po nabożeństwie pogrzeb na cmentarzu Rossa.
O czym zawiadamiają
Synowie, Siostry, Brat, Synowa i Wnuki.
457

WARSZAWSKI ODDZIAŁ FABRYCZNY
Frankola
Ul. Mickiewicza 4.
Poleca
NA NADCHODZĄCE ŚWIĘTA
Najwytworniejsze
CZEKOLADKI
JADALNE MARCEPANY
NA CHOINKĘ
Ozdobne figurki czekoladowe,
duży asortyment karmelków
i plerników.
Wielki wybór
PIĘKNYCH BOMBONIEREK
Niezrównanej jakości
HERBATĘ
«FIRMY KIACHTA»
Oraz wyborową «Arabia»
KAWĘ
Sklep otwarty do godz. 10 wiecz.

KSIAZKI NA GWIAZDKĘ
DŁA KAŻDEGO WIEKU
NA WSZYSTKIE CZYTA
POLECA
KSIĘGARNIA
JÓZEFA
ZAWADZKIEGO
ZAMKOWA 22. 671-00
Katalogi ilustrowane — darmo!

FRIGORIM-MOTOR
PRZECIW ODMROZENIOM

BROWAR „E. LIPSKI” W WILNIE
poleca
Na ŚWIĘTA PIWA
PILZNEŃKIE
MARCOWE
GABINETOWE
Zamówienia na dostawę przyjmuje biuro browaru
Popławska 31 tel. 16—19.

NA GWIAZDKĘ!
Praktyczny Podarek!
E. MIESZKOWSKI, MICKIEWICZA 22
KAPELUSZE od 9.—
CZAPKI zimowe od 4.—

Księgarnia K. Rutskiego
Wilno, Wileńska 38. Tel. 941.
KSIAZKI NA GWIAZDKĘ
poleca w dużym wyborze.

OD ADMINISTRACJI
czas odnowić prenumeratę
na miesiąc **STYCZEŃ.**

Rozporządzenia P. Prezydenta.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. Wczoraj przybył do Sejmu Szef Biura Prawnego Rady Ministrów p. Piętań i wręczył urzędującemu wice-marszałkowi Sejmu p. D-rowskiemu pismo Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 b. m., przy którym zostało załączonych, zgodnie z art. 44 Konstytucji, 48 rozporządzeń Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy, wydanych w okresie rozwiązania Sejmu.

Wywczasy Marszałków Sejmu i Senatu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. Marszałek Sejmu p. Dr K. Świtalski wyjechał do Krynic, zastępując go wice-marszałek Dr Polakiewicz. Bawiącego w Wilnie Marszałka Senatu p. W. Raczkiewicza zastępuje wice-marszałek p. A. Bogucki.

Przesunięcia osobowe wśród posłów.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. Na posiedzeniu swem Państwowa Komisja Wyborcza dokonała zmian osobowych na listach państwowych i okręgowych. Wskutek zrzeczenia się mandatu przez p. K. Brzezińskiego (lista Nr. 4) otrzymuje mandat p. T. Bielecki—jeden z przywódców młodzieży O. W. Polski. Wskutek rezygnacji T. Bigi (lista Nr. 1) wchodzi ekonomista sanacyjny p. W. Fabierkiewicz. Wobec zrzeczenia się mandatu przez p. Kobylńskiego wchodzi p. J. Szulik z Ch. D. Śląskiej. Ciekawy wypadek pod względem prawniczym zaszedł z komunistą Stan. Burzyńskim. Został on wybrany w Warszawie jako „Stan. Burzyński” a w Łodzi jako „Stan. Buszyński”. Komisja okręgowa łódzka pomyliła się w pśowni (zamiast rz napisano sz). Burzyński odwołał się do Państwowej Komisji Wyborczej z prośbą o poprawienie błędów i przyznanie jemu mandatu. Wskutek tego komuniści dysponowaliby jednym mandatem więcej.

Komisja Państwowa wychodząc jednak z założenia, że rzecz ta należy do kompetencji Komisji łódzkiej, nie poczyniła zmian. Wskutek tego zbiegi Burzyńskiego nie odniosły pożądanego skutku, gdyż Komisja łódzka już nie istnieje.

Popierajcie Polską Macierz Szkolną

Wileńskie 18—1

Już w tych dniach otwarcie
pierwszorzędnego
Kina Dźwiękowego „CASINO” przy ul. **WIELKIEJ 47.**

Uniewinnienie b. posłów.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. Sąd powiatowy w Łastowie pow. Tomaszów lubelski na rozprawie sobotniej uniewinnił posła Dżdżuchę i b. posła Karwana ze Str. Chł. oskarżonych z art. 129 i 122 k. k. Oskarżonych bronili sen. Zubowicz i p. Cernicki.

Obrady P. P. S.

(Tel. od własnego korespondenta).

WARSZAWA. P. P. S. C. K. W. zwołują 17 i 18 stycznia 1930 r. Radę Naczelną, która ma ustalić termin kongresu, jaki się odbędzie na wiosnę 1931 r.

Min. Piłsudski na Maderze

FUNCHAL (Madera). 22.XII. Pat. Marszałek Piłsudski przybył tu w dniu dzisiejszym.

Kto będzie następcą Rauschera?

BERLIN (Pat.) „Berliner Boersen Courier” donosi, że następcą po zmarłym posle niemieckim w Warszawie Ulrichu von Rauscherze ma być mianowany naczel-

nik wydziału wschodniego urzędu spraw zagranicznych Rzeszy tajny radca von Moltke. Dotychczas jednak nie powzięto ostatecznej decyzji w tej sprawie.

Dr. Curtius po powrocie ze Śląska.

Petycje Niemców śląskich.

BERLIN (Pat.) Wczoraj minister spraw zagranicznych dr. Curtius powrócił ze swego objazdu na Górnym Śląsku niemieckim do Opola, gdzie przyjął na audjencji przedstawicieli miejscowej ludności.

W odpowiedzi na przemówienie nadprezydenta prowincji Łukaschka, który dziękował ministrowi za wystąpienie z notą w sprawie Górnego Śląska do Ligi Narodów, minister podkreślił, że rząd Rzeszy świadomy jest swego obowiązku przyjęcia z pomocą Górnemu Śląskowi w jego ciężkiej sytuacji politycznej, gospodarczej i moralnej.

Według informacji „Berliner Tageblattu” kola polityczne na

Górnym Śląsku zwróciły się do ministra Curtiusa z prośbą o utworzenie w Berlinie stałego urzędu, niezależnego od zmian gabinetów, którego zadaniem byłoby obrona interesów Górnego Śląska niemieckiego. Wreszcie przedstawiciele kół gospodarczych zaznaczyli w sprawie niemiecko-polskich stosunków handlowych, że w interesie obu krajów leży, ażeby zakończona została wojna celna, oraz aby ustał jaknajszybciej obecny stan beztraktatowy.

Minister Curtius po zebraniu, zorganizowanym przez niemiecką partję ludową, wyjechał z powrotem do Berlina o godzinie 11-ej wieczorem.

Po militarystach—antymilitaryści

Zajścia w kinach w Niemczech.

BERLIN (Pat.) Podczas wczorajszego drugiego przedstawienia filmu „Koncert na flecie w Sans Souci” produkcji Ufy powtórzyły się protesty przeciwko tendencji militarystycznej tego filmu. Doszło do bójek pomiędzy widzami protestującymi a licznymi żembranymi na sali członkami Stahlhelmu. Przedstawienie musiało być na jakiś czas przerwane.

Po skończonym widowisku zaburzenia przeniosły się do poczekalni i przed gmach kinoteatru. Policja interwenjowała, używając pałek gumowych. 14 osób aresztowano.

BERLIN (Pat.) Wyświetlanie filmu Remarque’a „Na zachodzie bez zmian” zakazane zostało również na obszarze Zagłębia Saary.

Rozruchy głodowe w Berlinie.

Policja rozprasza manifestantów.

BERLIN (Pat.) W sobotę wieczorem przed halami targowymi w dzielnicy robotniczej Moabit zebrał się tłum manifestantów, wznoszących okrzyki „Głód, głód” i domagających się żywności. Steroryzowani kupcy zaczęli rozdawać manifestującym towary żywnościowe. Jeszcze przed przy-

byciem policji tłum rzucił się na jeden ze składów i zaczął rabować. Część straganu została doszczętnie obrabowana.

Podobne wypadki wydarzyły się przed małymi halami targowymi na przedłużeniu ulicy Friedrichstrasse. Policji udało się rozprzążyć manifestantów.

Naprężenie polityczne... a konferencja rozbrojeniowa.

LONDYN (Pat.) Minister spraw zagranicznych Henderson w przemówieniu, nadanem przez radio do Ameryki, powiedział między innymi: Istnieje atmosfera naprężenia w niektórych kołach, a także jakieś nierozsądne obawy. Jestem przekonany, że nikt dziś nie pragnie wojny. Skoro minie obecny kryzys, stwierdzimy, iż w roku 1930 dokonano bardzo wiele dla sprawy pokoju. Droga dla światowej konferencji rozbrojeniowej jest obecnie otwarta. Żywią nadzieję, iż Rada Ligi Narodów na styczniowej sesji ustali datę zwołania tej konferencji.

LONDYN (Pat.) Lord Cecil w wezwaniu do rozbrojenia, wydanem za pośrednictwem Stowa-

ryzyszenia Przyjaciół Ligi Narodów, zapowiada, że nadchodzący nowy rok może być krytyczny dla Ligi Narodów, ponieważ dążenia rewizjonistyczne państw zwyciężonych mogą wstrząsnąć całym gmachem pokoju. Omawiając projekt traktatu rozbrojeniowego, lord Cecil stwierdził, że nie jest on doskonały, może jednak stanowić podstawę dla istotnego traktatu. Byłoby rzeczą największego znaczenia—twierdzi lord Cecil—gdyby w okresie przejściowym opinia publiczna mogła być zainteresowana, poinformowana i przekonana o konieczności powszechnej redukcji zbrojeń.

Katastrofa na morzu

LONDYN (Pat.) W cieśninie Kattegat, w czasie gęstej mgły, zderzył się parowiec fiński „Oberon” z okrętem fińskim „Arcturus”. Jak słychać, katastrofa pociągnę-

ła za sobą śmierć 44 osób. Kapitanowie obu statków, należących do towarzystwa fińskiego, byli braćmi. Wśród ofiar katastrofy jest dwoje dzieci.

Mgła nad Londynem.

LONDYN (Pat.) Gęsta mgła, która od wczorajszego wieczora okrywa niemal całą Angię, stała się w Londynie powodem wielu wypadków ulicznych, w których 7 osób zostało zabitych, a 20

odniosło rany. Na niektórych przedmieściach Londynu ruch został dzisiaj wyciszone całkowicie wstrzymany, gdyż maksymalne pole widzenia nie przekracza 2 metrów odległości.

Straszliwe skutki wybuchu wulkanu

AMSTERDAM (Pat.) Liczba ofiar wybuchu wulkanu Merapi wynosi podobno 700 osób. Tyśiące osób ucieka w popłochu do miast, położonych w centrum wyspy. Wiele osób popełniło samobójstwo ze strachu. W jednym domu znaleziono 7 małych dzieci, które umarły, a obok nich matkę, która popełniła samobójstwo.

wiadomości z Jawy, wybuch wulkanu Merapi staje się coraz groźniejszy. Tyśiące ha uprawnych pól uległo całkowitemu zniszczeniu wskutek zalania przez potoki błota. Zginęło 1500 krów. W całym okręgu Strumburg panują pożary. Wulkan jest stale czynny. 8 wsi zamieszkałych przez krajowców katastrofa zniszczyła zupełnie. W wielu miejscowościach utworzyły się pagórki ruchomych piasków.

AMSTERDAM (Pat.) Według

Jeszcze jeden protest.

Szereg organizacji kobiecych wydało odezwe o charakterze ostrego protestu w sprawie brzeskiej. W odezwie podkreślono poniżenie godności obywatelskiej, zdeplanie elementarnych zasad ludzkości, zwrócono się w końcu do władz z żądaniem surowego wymiaru kary dla tych wszystkich, co do których śledztwo wykaże, iż są moralnymi sprawcami, czy też bezpośrednio w ręku tych sprawców narzędziem, znęcania się nad uwiecznionymi w Brześciu posłami. Członkinie podpisanych organizacji, jako kobiety Polki, matki, wychowawczynie młodych pokoleń, odpowiedzialne za moralne zdrowie jutrzejszych obywateli kraju, domagają się wyłączenia winnych ze społeczeństwa polskiego, mającego za sobą dziesięć wieków cywilizacji chrześcijańskiej i wspaniałą tradycję bohaterskich walk, toczonych w jej obronie.

Protest ten podpisały następujące organizacje kobiece:

- Narodowa Organizacja Kobiet,
- Stowarzyszenie Zjednoczonych Ziemianek,
- Koło Pań przy Tow. Rozwój,
- Koło Pań Filistrowych Arkonji,
- Sekcja Pań przy Stow. Dowborczyków,
- Koło Pań emerytek wojskowych,
- Chorągiew żeńska przy Stow. Hallerczyków,
- Koło Jastrzębianek,
- Koło Kuźniczanek,
- Zjednoczenie Jaźłowieckie (koło warszawskie),
- Stowarzyszenie „Dziwignia”,
- Padła Narodowa Polek,
- Koło Chyliczanek,
- Sekcja Pracowniczych Mrówek,
- Koło b. wychowanek szkoły Jadwigi Sikorskiej i gimnazjum Kr. Jadwigi,
- Żeński Fideic w Polsce,
- Koło Pań Filistrowych Sparty.

Jak nns zapewniają z kół dobrze poinformowanych, organizacje podpisane pod protestem zrzeszają około 100.000 członkiń.

Tortury.

W średniowieczu używano tortur przy śledztwie, lecz zawsze na podstawie zarządzenia sędziego, który wydawał je wtedy, gdy winę uważał za udowodnioną czy to zeznaniami świadków, czy to wykrytymi inaczej faktami. Ponieważ jednak dawało to pole do nadużyć i zdarzały się okropne pomyłki prawne, prawodawstwo zachodnio-europejskie w miarę podnoszenia się oświaty nabrało nieufności do tortur, jako do środka wykrycia prawdy. W Anglii wzbudzone były już za Elżbiety, we Francji w tym samym czasie stanowiły tylko obostrzenie wyroku śmierci, mianowicie wyrok polecał ich zastosowanie, aby przed straceniem winnego wymusić pełne wyznanie i wskazanie współników, a przed XIX wiekiem wszystkie „środki prawne” tego rodzaju znikły.

Inaczej działo się na wschodzie, gdzie działał wpływ Azji. Tam nie uznano zasady prawnej, że kara następuje nie *quia peccatum est* (ponieważ popełniono przestępstwo), ale *ne peccatur* (aby zapobiec przestępstwom na przyszłość). Tam nad jednostką rzucono się poprostu. Nie znano też drugiej zasady europejskiej, że poki oskarżonemu nie udowodniono winy, należy z nim postępować, jak ze zwykłym członkiem społeczeństwa, ani zasady trzeciej: *in dubio mitius*. Mękami wydobywano z podejrzanym przyznanie się i nieraz oskarżenie innych. Wobec zdrowego rozumu,

nie miało to żadnej wartości, bo straszny ból fizyczny, najczęściej kazał ofiarom potwierdzać wszelkie pytania. Ale ludźmi Wschodu było to wszystko jedno. Oni już od uwieszenia rozpoczynali karę i woleli, aby tyśiące cierpiały bez winy, niż aby unikał cierpienia jeden przestępca. Uważali, iż nawet męki niewinnych, wywierają na społeczeństwo wpływ zbawiający, gdyż odstraszają od zbrodni. Przedewszystkiem jednak, byli nie sędziami, lecz mścicielami, wydając nieludzkie rozporządzenia i wiedząc o tem, że są wykonywane, doznawali ohydnej rozkoszy.

My, Europejczycy, nazywamy to po naukowemu sadyzmem, nie po naukowemu zezwierzęceniem. W. T.

(„Lw. Kurj. Por.” nr. 374).

OFIARY

złożone w Administracji „Dziennika Wileńskiego”.

- Dla blednej staruszki J. R. 5 zł.
- Na budowę lodzi podwodnej J. R. 10 zł.
- Na L. O. P. P. J. R. 5 zł.
- Dla biednych dzieci Iłłkowskiej i Ryś Głowcey 2 zł.
- Zamiast kwiatów na grób ś. p. Stefanji Hattowskiej, Marja Reult na weteranki nauczycielki 5 zł.
- Zamiast wieńca na grób ś. p. Karola Obrego, współpracownicy wydziału Buchalteryjno-Kas. Magistratu m. Wilna dla najbardziej potrzebujących 4 rodzin, podanych przez ofiarodawców, 90 zł.

Czy jesteś członkiem L.O.P.P?

KOMUNIKAT KLUBU MŁODYCH.

Sekcja Towarzyska Klubu Młodych zawiadamia, że w sobotę dnia 27 grudnia 1930 roku, w sali Klubu (ul. Orzeszkowej Nr 11) odbędzie się zabawa gwiazdkowa Klubu Młodych z tańcami. Początek o godz. 21-ej. Goście mogą być wprowadzani za zaproszeniami imiennymi, które można otrzymać w Sekretarjacie Klubu we wtorek 23.XII. w godzinach od 19 do 21-ej i w sobotę 27 od godz. 12 do 14.

Z poczworną stopą

pończoszki fildecosowe, pantalone, wykwinną i praktyczną bieliznę powinna Pani nabyć
w Polskiej Składnicy Galanteryjnej
FRANCISZEK FRILCZKA
Wilno, Zamkowa 9, tel. 6—46. 714—20

